

PIRMSSKOLAS VECUMA BĒRNU MĀCĪŠANĀS MOTIVĀCIJAS VEICINĀŠANA VIJOLSPĒLES APGUVES PROCESĀ

Pre-school Children's Possibility of Enhancing Learning Motivation in the Process of Learning Violin

Jelena Isakova

Guntars Bernāts

Riga Teacher Training and Educational Management Academy, Latvia

Abstract. *Motivation has always been an essence of human actions derived from each individual's goals, needs, interests, abilities, etc. Motivation forms from an early age, when a child starts to understand that something is necessary, important, and that he has to act to satisfy the need. Pre-school age group children are interested in surrounding world regarding new knowledge and skills which can be obtained and developed, therefore, by observing this age group, parent's and/or teacher's first steps in cognition and promotion of child's learning motivation are taken.*

Promoting children's motivation to learn during educational process is one of the most pressing pedagogical issues, especially nowadays when child loses primary desire to learn and explore under the influence of technology and widely available information resources. Therefore the issue of promoting learning motivation in pre-school age was designated to research, because this is the period when the foundation of the whole future life is laid – considering learning, defining objectives and achieving goals.

The objective of this research to explore pre-school children's possibility of enhancing learning motivation in the process of learning violin.

Keywords: *motivation, learning motivation promotion, pre-school children development, pedagogy, violin learning.*

Ievads

Introduction

Cilvēka dzīves darbības pamatā vienmēr ir motivācija, kas izriet no katra indivīda mērķiem, vajadzībām, interesēm, spējām utt. Motivācija cilvēkam veidojas jau no mazotnes, kad viņš pirmo reizi saprot, ka viņam kaut kas ir nepieciešams, svarīgs, un ka ir jādarbojas, lai šo vajadzību apmierinātu. Pirmsskolas vecumposmā bērnus sāk interesēt apkārtējā pasaule attiecībā uz jaunām zināšanām un prasmēm, ko bērns var iegūt un attīstīt, tāpēc, novērojot tieši šo vecumu, no vecāku un/vai pedagogu puses tiek veikti pirmie soļi bērna mācīšanās motivācijas izzināšanā un veicināšanā.

Mācīšanās motivācijas veidošanas un veicināšanas problēmu ir pētījuši daudzi pedagogi un psihologi: gan ārzemju zinātnieki – N.L.Geidžs, D.C.Berliners (Geidžs un Berliners, 1999), L.Božoviča (Božoviča, 1975),

V. Oņiščuks (Oņiščuks, 1985), G. Ščukina (Ščukina, 1976) un A. Markova (Markova, 1986) u.c., gan arī latviešu teorētiķi un praktiķi – V. Zelmenis (Zelmenis, 1991), J. Maļicka (Maļicka, 2004), R. Baltušīte (Baltušīte, 2006), Dz. Albrehta (Albrehta, 2001) u.c.

Bērna mācīšanās motivācijas veicināšana mācību procesā ir viena no aktuālākajām pedagoģiskajām problēmām, it īpaši mūsdienās, kad tehnoloģiju un plaši pieejamo informatīvo resursu ietekmē bērnam zūd pirmatnējā vēlēšanās izzināt un mācīties. Tieši tāpēc šim pētījumam tika izraudzīta mācīšanās motivācijas veicināšanas problēma pirmsskolas vecumā, kad ir laiks ielikt pamatu visai tālākajai dzīvei – gan mācīšanās ziņā, gan arī mērķu izvirzīšanā un sasniegšanā.

Pētījuma mērķis – izpētīt pirmsskolas vecuma bērnu mācīšanās motivācijas veicināšanas iespējas vijoļspēles apguves procesā.

Pētījuma metodoloģija – teorētiskās literatūras analīze, anketēšana, pārrunas, novērošana.

Teorētiskās izpētes atziņas *Theoretical research findings*

No izzinātas teorētiskās literatūras tika noskaidrots, ka mācīšanās motivācija ir sarežģīts komplekss, kas sastāv no dažādiem komponentiem, līdz ar to faktori, kas veicina šo motivāciju skolēniem mācību procesā ir dažādi. Jāsecina arī tas, ka ne vienmēr visi no tālāk minētiem faktoriem ir vienlīdz efektīvi visiem skolēniem – vienu skolēnu skolotājs varēs ietekmēt ar vienu, bet tas nekad nedos garantiju, ka tā varēs rīkoties arī ar pārējiem skolēniem. Tātad, mācīšanās motivāciju veicinošos faktorus var iedalīt un aprakstīt šādi:

- produktīvās rūpes par mācīšanos (Markova, 1986, Baltušīte, 2006),
- skaidrība un konkrētība uzdevuma saprašanā (Geidžs, Berliners, 1999),
- īstermiņa mērķu izvirzīšana (Geidžs, Berliners, 1999),
- mutiskas un rakstiskas uzslavas un vērtējums (Maļicka, 2004),
- piederības izjūta (Maļicka, 2004),
- sasniegumi (Geidžs, Berliners, 1999, Oņiščuks, 1985, Albrehta, 2001),
- intereses kāpinājums (Markova, 1986; Oņiščuks, 1985, Baltušīte, 2006),
- ārējās motivācijas lietošana, kad skolēnam nav iekšējas motivācijas (Oņiščuks, 1985).

Mācīšanās motivācijas veidošana nav iedomājama skolēnam vispār, nepievēršot uzmanību viņa vecumam un specifiskiem psiholoģiskiem raksturojumiem. Tāpēc pētījumā tiek apskatītas pirmsskolas vecumposma gan kognitīvās īpatnības, gan arī fiziskās, jo tieši vijoļspēles apguves procesa lielu nozīmi spēlē fiziskā attīstība un tās ietekme uz spēju veikt dažāda veida kustības, noturēt stāju un tml. Balstoties uz zinātnieku teorētiskajiem darbiem,

šajā darbā tiek pieņemts, ka pirmsskolas vecumposms sākas ar dzīves 3.gada otro pusi un ilgst līdz skolas gaitu sākumam, t.i., pilniem 7 gadiem.

Pirmsskolas vecuma bērna attīstība ir ļoti būtiski aspekti mācīšanās procesa laikā. Skolotājam, bez šaubām, jāņem vērā tas, ko mazais pirmsskolnieks spēj un kam ir gatavs, un, galu galā, kā viņš uztver pasauli un kā rīkojas. Balstoties uz teorētisko literatūru, tiek apkopotas šādas pirmsskolas vecumposma mācīšanās īpatnības:

- mācīšanās caur rotaļām (Jurgena, 2010),
- nespēja apjēgt vispārīgās instrukcijas (Piažē, 2002),
- sensitīvie periodi (Montessori, 1912),
- neprot īsti novērtēt padarītā kvalitāti – rezultāta vietā redz savu iztēles tēlu (Bērziņa, 2005).

Vadošais motīvs šajā vecumā ir interese un griba (Ščukina, 1976). Tātad var secināt, ka pirmsskolnieka mācīšanās process norit īpatnēji, un skolotājam ir īpaši jāgatavojas un jāplāno mācību nodarbības gaitu, lai nenogurdinātu mazu audzēkni.

Tā kā pētījuma uzdevums bija ne tikai izanalizēt mācīšanās motivācijas fenomenu un pirmsskolas vecumposma raksturojumu tieši mācīšanās aspektā, bet arī apskatīt mācīšanās motivācijas veicināšanas iespējas vijoļspēles nodarbībās, tika izpētītas mūzikas psihologu un pedagogu būtiskākās atziņas un ieteikumi tieši šajā jomā.

Balstoties uz zinātnieku atziņām, tika apkopoti faktori, kas veicina mācīšanās motivāciju pirmsskolas vecuma bērniem tieši vijoļspēles procesā:

1. Kontakts ar audzēkni:
  - pārrunas par dažādiem mūzikas apguves jautājumiem,
  - kontakta uzturēšana ar vecākiem (Elste, 2001).
2. Audzēkņa individuālo īpatnību ievērošana:
  - atbilstoši audzēkņa spējām izvēlēti uzdevumi un skaņdarbi (Turčaņinova, 2007),
  - pašvērtējuma stimulēšana – uzslavas par paveikto darbu un pašvērtējuma kritēriju apguve (Krumhausl, 2002).
3. Darbību dažādības stundā (Kalniņa, 1983):
  - pedagoga vai vecāko klašu skolēnu sniegtais paraugs vijoļspēlē,
  - kopspēle ar vienaudzi vai pedagogu,
  - sniegtās izvēles iespējas skaņdarbu atlasē.
4. Nodarbībā pielietotie palīgīdzekļi un paņēmieni:
  - dziedāšana,
  - rotaļu elementi,
  - paralēli mācītā klavierspēle,
  - mūzikas klausīšanās (Birzkops, 1999),
  - salīdzinājumu lietošana mūzikā (Jancke, 2008).
5. Regulāri organizētas stundas un mājas darbs (Turčaņinova, 2007):
  - nodarbību ilgums 30 min vismaz 3 reizes nedēļā (Brauns, 1969),

- mājas darba pārrunāšana,
- darbs ar repetitoru.

20. un 21.gadsimtā Latvijā vijoļspēli iespējams apgūt mūzikas skolās un dažādās studijās. Šodien pedagogiem ir dotas iespējas strādāt katram pēc saviem ieskatiem, individuāli, veidojot savu programmu. Vislielākā ietekme vijoļspēlē nāk no pedagoga. Arī mīlestību pret instrumentu zināmā mērā ieaudzina pedagogs. Viņš ir tas, kas mudina mācīties, motivē vai gluži pretēji iznīcina jebkādu interesi par mūziku.

Ņemot vērā to, ka pirmsskolas vecuma bērns nav pieradis pie sistemātiska darba, viņš vēl tikai sāk apgūt mācīšanos kā tādu, tāpēc milzīgu ietekmi uz audzēkņa panākumiem atstāj viņa vecāki. Tā kā bērnam pašam vēl nav izveidojies priekšstats par notiekošo, tad bieži vien vecāku paustā attieksme par instrumenta spēli iespaido arī viņa domas un rīcību. Visbeidzot, svarīgi atcerēties, ka vijoļspēles mācību sākumposmā (visbiežāk pieņemts sākt apmācību no 4 gadu vecuma) nav iespējams noteikt audzēkņa potenci uz profesionālās mākslas sasniegumiem, tāpēc ar katru audzēkni stundās ir vajadzīgs strādāt ar vienādu atdevi.

Kā tika noskaidrots, pētot un analizējot pedagogu un psihologu paustās atziņas, pirmsskolas vecuma bērnu mācīšanās motīvi visbiežāk saistās ar interesi par vienu vai otru nodarbi, tāpēc, pirms pētījumā iesaistīto respondentu mācīšanās motivācijas veicināšanas pasākumu sākšanas, ir jānosaka bērnu intereses līmenis, protams, mācīšanās motivācijas kontekstā. Tas pārsvarā tika noteikts ar kvalitatīvo metožu pielietojumu – pedagoģisko situāciju, pārrunu, novērojumu un vecāku anketēšanas rezultātu analīzi. Vijoļspēles pedagoģe E.Elste (Elste, 2001) izvirza šādus kritērijus, ar kuriem būtu iespējams vērtēt intereses veidošanos vijoļspēlē:

1. Intelektuālā atsaucība:
  - labprāt sistemātiski spēlē vijoli;
  - dažreiz labprātīgi spēlē vijoli;
  - nevēlās labprātīgi spēlēt vijoli.
2. Emocionālā atsaucība:
  - ir interese par vijoli un vijoļspēli;
  - dažreiz ir interese par vijoli un vijoļspēli;
  - nav interese par vijoli un vijoļspēli.
3. Brīvā laika izmantošana:
  - brīvprātīgi papildina zināšanas un prasmes vijoļspēlē;
  - brīvprātīgi dažreiz papildina zināšanas un prasmes vijoļspēlē;
  - brīvprātīgi nepapildina zināšanas un prasmes vijoļspēlē.

Empīriskā pētījuma rezultāti *The empirical results of the study*

Kopumā var secināt, ka intereses līmeņa diagnosticēšana nav vienas dienas darbs. Nepieciešams pielietot dažāda veida pētniecības metodes, lai pilnīgāk tiktu noteikts šis līmeņa rādītājs.

Šajā darbā pirmsskolas vecuma bērnu intereses līmenis tika noteikts pirms īpaši izplānoto nodarbību novadīšanas un pēc to beigām pēc šiem kritērijiem, kas ļāva saskatīt intereses līmeņa attīstību un līdz ar to arī noteikt mācīšanās motivācijas veicinošo faktoru efektivitāti.

Lai precīzāk spētu noteikt audzēkņu intereses līmeņa izmaiņas, tika izveidota anketa vecākiem. Šī anketa tika iesniegta vecākiem pēc sešu īpaši izplānoto stundu novadīšanas. Vecākiem tika dota iespēja atbildēt uz jautājumiem ne tikai ar piekrītošu vai noliedzošu atbildi, bet arī ar izvērstu skaidrojumu. Veicot gan primāru (pirms īpaši izplānotām stundām), gan sekundāru (pēc stundu novadīšanas) anketēšanu, pētījuma autore varēja uzkrāt sev pamācošu un ikdienas darbā nenoskaidrotu izziņas materiālu gan par audzēkņu vecākiem, gan par pašiem audzēkņiem, kas pedagoga darbā ir tik nepieciešams.

Īpaši izplānoto stundu programma tika veidota, balstoties uz vairāku metodisku līdzekļu izmantojumu (Studente, Reizniece, Baumanis, 1995, Suzuki, 1978, Savčenko, 2011). Viennozīmīgi noteikt, kas no šiem līdzekļiem bija par pamatu īpaši izplānotai programmai, nevar, jo no katra metodiskā līdzekļa tika paņemti tikai labākie vingrinājumu un uzdevumu piemēri.

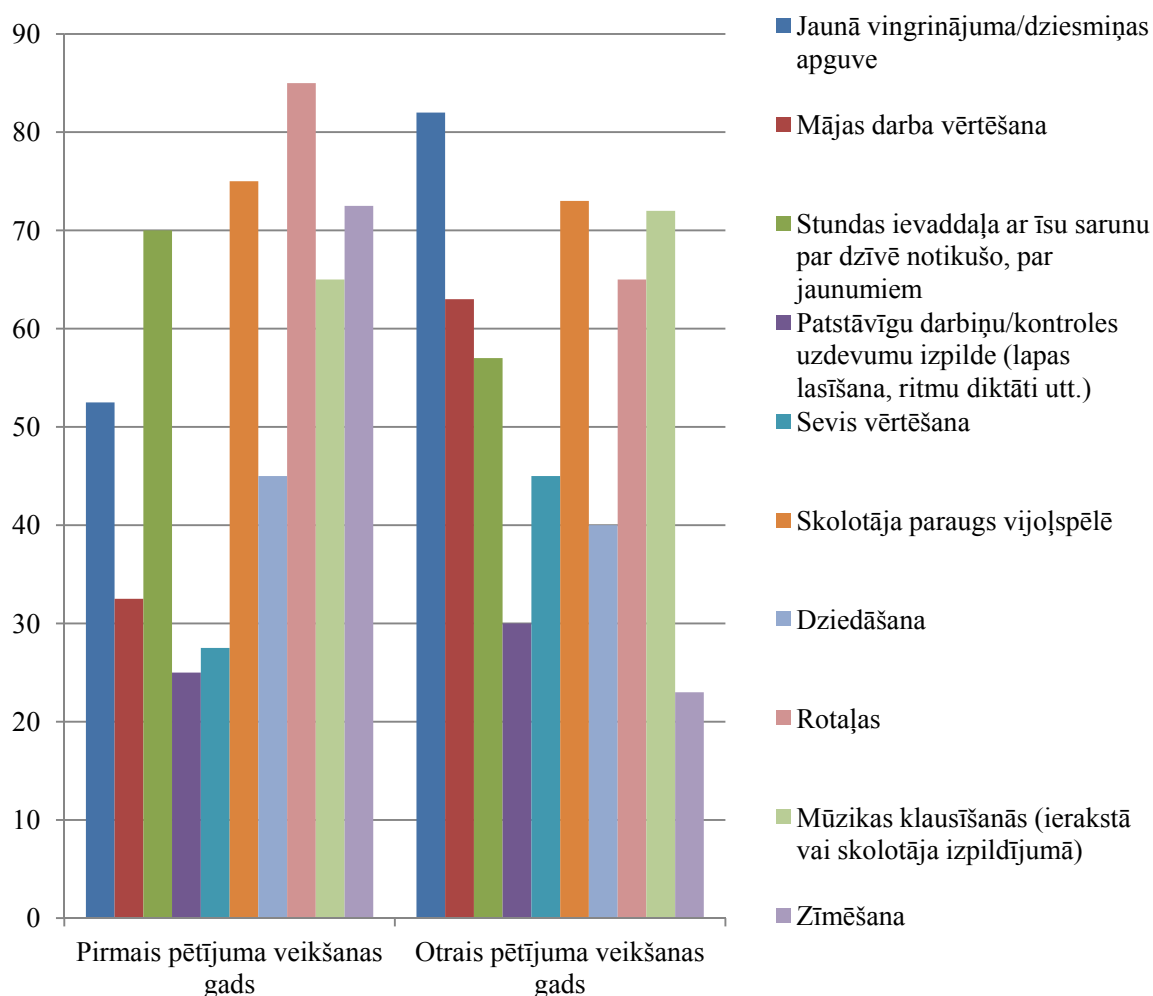
Šī pētījuma izplānotās un novadītās stundas zināmā mērā palīdzējušas atklāt individuālo pieeju audzēkņiem, iepazīt viņus tuvāk un nodibināt ciešāku savstarpējo kontaktu, jo bez šī psiholoģiskā momenta neizpaliek arī profesionālo vijoļspēles iemaņu attīstīšana.

Pētījums tika veikts 2 gadu garumā. Pirmajā pētījuma gadā pētījumā tika iesaistīti 4 audzēkņi vecumā no 3 līdz 6 gadiem, kuri piedalījās pārrunās un īpaši izplānotās nodarbībās. Pēc šo audzēkņu uzvedības sistemātiskiem vērojumiem arī tika noteikts pirmsskolas vecuma bērnu intereses līmenis. Otrajā pētījuma gadā pētījumā iesaistījās vēl 2 bērni, kopā pētījuma bāze bija 6 bērni, kuri tika regulāri novēroti.

Viens no anketas uzdevumiem bija vecākiem kopā ar bērniem sarindot mācīšanās motivāciju veicinošos faktorus pēc bērnu ieinteresētības tajos un to efektivitātes. Vienāds uzdevums tika veikts gan pirmā mācību gadā, gan otrajā.

No mācīšanās motivāciju veicinošo faktoru grafika (1.attēls), kas tika veidots pētījuma pirmajā gadā, var secināt, ka pirmsskolas vecuma bērni par visinteresantākām nodarbībām atzīst rotaļas – tās aizņem 1.vietu; skolotāja paraugam vijoļspēlē ir 2.vieta, zīmēšana ir 3.vietā, stundas ievaddaļa ar īsu sarunu par dzīvē notikušo, par jaunumiem ir 4.vietā (šie trīs savā starpā pēc efektivitātes kritērijiem ir līdzīgā stāvoklī) un mūzikas klausīšanās ir 5.vietā.

Jaunā materiāla apguve pirmsskolniekiem ir 6.vietā arī ar diezgan augstu koeficientu.

1.attēls. Mācīšanās motivāciju veicinošo faktoru efektivitātes salīdzinājums starp pirmā un otrā gadā pētījumā ievāktiem datiem

Figure 1. Learning motivation factors promoting efficiency comparison between the first and second year of study

No mācīšanās motivāciju veicinošo faktoru grafika, kas tika veidots pētījuma otrajā gadā, var secināt, ka pirmsskolas vecuma bērni par visinteresantāko nodarbi atzīst jaunā materiāla apguvi; skolotāja paraugam vijoļspēlē, tāpat kā pirmajā pētījuma gadā, ir 2.vieta; aiz tā seko mūzikas klausīšanās – 3.vietā (šie abi savā starpā pēc efektivitātes kritērijiem ir līdzīgā stāvoklī, jo visbiežāk mūzikas klausīšanās notiek skolotāja izpildījumā); rotaļas noslīdēja uz 4.vietu un tagad tās ir līdzīgā stāvoklī ar mājas darba vērtēšanu, kas atrodas 5.vietā. Mājas darba vērtēšanas faktora efektivitātes kāpumu var izskaidrot ar to, ka bērni ir pieraduši pie sistemātiska mājas darba, attīstījušies mācīšanās uztverē un pamazām tiek sagatavoti skolas gaitu uzsākšanai. Stundas

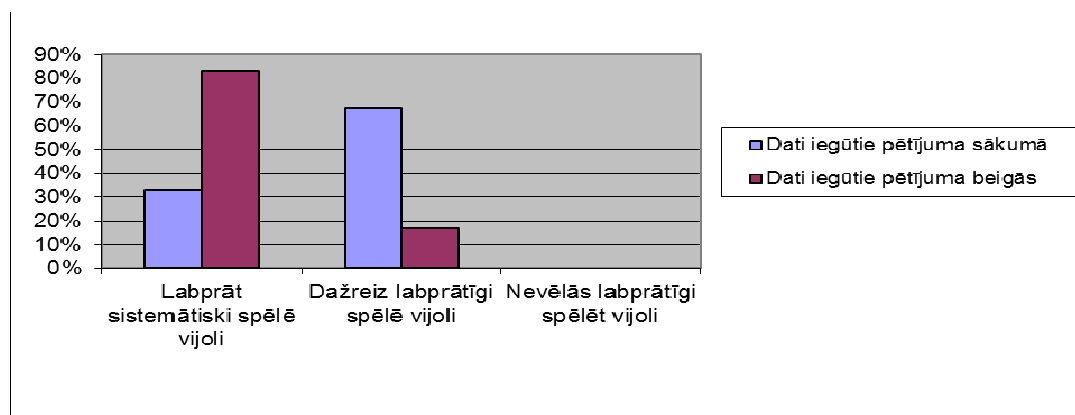
ievaddaļa ar īsu sarunu par dzīvē notikušo pirmsskolniekiem ir 6.vietā arī ar diezgan augstu koeficientu, tāpēc kā visbiežāk tā ļauj bērnam atbrīvoties un sagatavoties nopietnam darbam.

No attēla viegli var ieraudzīt, ka strauji virzījās uz augšu tādi faktori kā jaunā materiāla apguve, kā arī mājas darba vērtēšana, kas vizuāli ataino bērnu nobriešanu un gatavošanos skolas gaitu uzsākšanai. Ne tik strauji, bet arī pakāpušies uz augšu pašvērtējuma un mūzikas klausīšanās efektivitāte. Ļoti strauji zaudēja savas pozīcijas zīmēšana, kas skaidrojams ar bērnu interešu maiņu un pašrealizācijas attīstību. Samazinās arī rotaļas un stundas ievaddaļas efektivitāte, kaut arī pētījuma otrajā gadā tie vēl joprojām ir augstās pozīcijās. Par nemainīgi efektīvu faktoru jau divu gadu garumā bērni atzīst skolotāja paraugu vijoļspēlē, kas norāda uz visu bērnu nepārejošu interesi par vijoļspēli un pašu instrumentu. Dziedāšana un patstāvīgu darbu izpilde arī tikai pavisam nedaudz mainīja savas pozīcijas kopējā mācīšanās motivāciju veicinošo faktoru reitingā.

Neskatoties uz to, ka pirmsskolas bērnu mācīšanās motivācija parādījusies biežāk, par ko liecina bērnu intereses līmeņa augums, tomēr otrā pētījuma gadā tika nonākts pie slēdziena, ka mācīšanās motivācijas veicināšanu nevar ilgstoši un stabili nodrošināt visiem bērniem. Tāpēc pētījuma noslēgumā tiek secināts, ka, strādājot ar pirmsskolas vecuma bērniem vijoļspēles nodarbībās, savlaicīgi pamanot mācīšanās motivācijas zudumu un mācību stundās, pielietojot atbilstošus paņēmienus un metodes, kā arī sadarbojoties ar audzēkņu vecākiem, iespējams gūt labus rezultātus, t.i. veicināt bērnu mācīšanās motivāciju.

No iepriekš novadītajām nodarbībām un novērojumiem, kā arī no analizētajām vecāku anketām, var secināt, ka rūpīgi izplānotas nodarbības un tajās iesaistīti dažādi motivāciju veicinošie paņēmieni izmaina bērnu attieksmi pret nodarbībām, pret mājas darbu izpildi. Bērni kļūst vairāk motivēti, kas atspoguļojas arī intelektuālās atsaucības līmeņa pieaugumā.

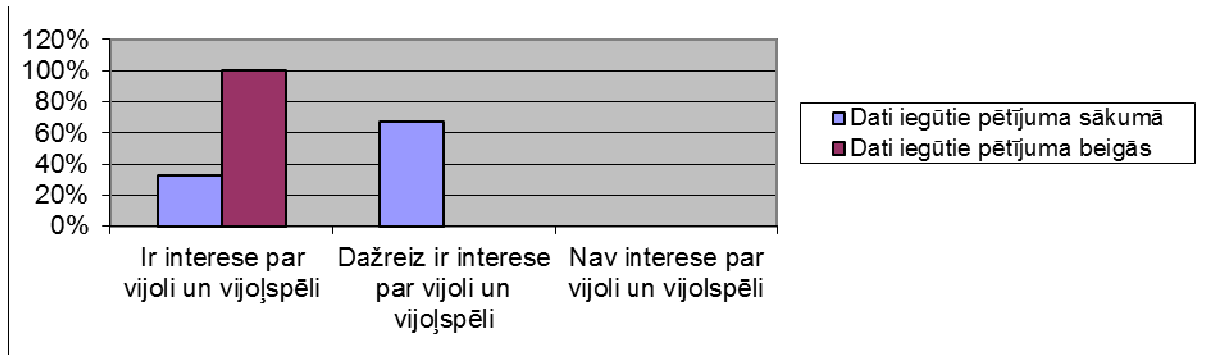
Lai vieglāk saskatītu pirms un pēc īpaši izplānotām nodarbībām iegūto rezultātu salīdzinājumu un pārlicinātos par pētījuma veiksmīgu noritēšanu, tika izveidoti 3 grafiki, kas uzskatāmi ļauj novērot pētījuma rezultativitāti.

2.attēls. Intelektuālās atsaucības kopējie rādītāji
 Figure 2. Intellectual response totals

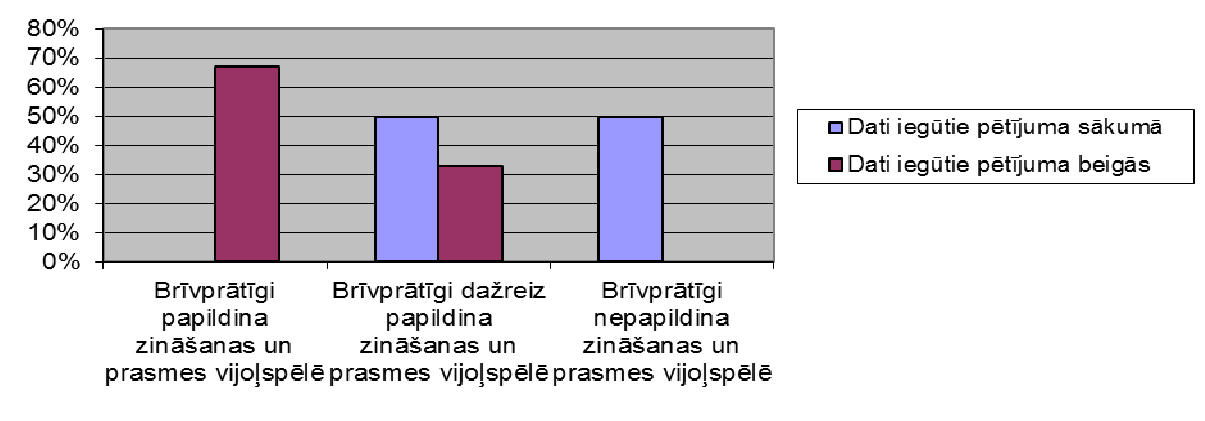
Tāpat intelektuālā atsauce bērniem salīdzinājumā ar sākotnējiem rādītājiem ir augusi (skat. 2.attēlu).

Emocionālās atsauces līmenis, salīdzinot ar iepriekšējiem novērojumiem ir cēlies. Ja sākumā interese par vijoli un vijolspēli bija 2 audzēkņiem, tad tagad visi audzēkņi apliecina, ka vijolspēle viņus interesē (skat. 3.attēlu).

3.attēls. Emocionālās atsauces kopējie rādītāji
Figure 3. Emotional response total

Pastāv iespēja, ka intelektuālās un emocionālās atsauces rādītāji cēlušies saistībā ar brīvā laika izmantošanu. Salīdzinājumā ar sākotnējo diagnostiku, brīvā laika izmantošanas rādītāji un sasniegtie rezultāti ir ļoti apmierinoši. Pētījuma beigās 4 audzēkņi apliecināja, ka savā brīvajā laikā vijoli paši labprāt vēlas spēlēt (skat. 4.attēlu). Dažreiz brīvprātīgi ņem rokās instrumentu 2 bērni, un neviens nepiekrīta tam, ka mājās pats nemaz nevēlas spēlēt vijoli.

4.attēls. Brīvā laika izmantošanas kopējie rādītāji
Figure 4. Leisure use total

Neskatoties uz to, ka pirmsskolas bērnu mācīšanās motivācija parādījusies biežāk, par ko liecina bērnu intereses līmeņa augums, tomēr otrā pētījuma gadā tika nonākts pie slēdziena, ka mācīšanās motivācijas veicināšanu nevar ilgstoši un stabili nodrošināt visiem bērniem. Tāpēc pētījuma noslēgumā tiek secināts, ka, strādājot ar pirmsskolas vecuma bērniem vijolspēles nodarbībās, savlaicīgi

pamanot mācīšanās motivācijas zudumu un mācību stundās pielietojot atbilstošus paņēmienus un metodes, kā arī sadarbojoties ar audzēkņu vecākiem, iespējams gūt labus rezultātus, t.i. veicināt bērnu mācīšanās motivāciju.

Secinājumi **Conclusions**

Motīvi un stimuli ir savstarpēji cieši saistīti – tie ietekmē cits citu un pārvēršas cits citā. Taču to galvenā atšķirība ir iedarbības veids, t.i., motīvs ir iekšējs rosinātājs, bet stimulē ir ārējs faktors. Pedagoģiskajā darbā visvieglāk ir pielietot tieši ārēju iedarbību, jo tas ir skolotāja rīcības zonā, taču ir jāpiekrīt V.Zelmenim un jāatceras, ka „mācību un audzināšanas darbs jāorganizē un jāvada tā, lai ārējo stimulu ietekmē vienlaikus skolēnu apziņā veidotos arī iekšējie mācīšanās motīvi.” (Zelmenis, 1991, 69)

Jebkura mācību priekšmeta skolotāja galvenais uzdevums, neapšaubāmi, ir veicināt bērna mācīšanās motivāciju. Lielākoties tas ir tāpēc, ka mācību process ir divpusēji aktīva sistēma, kur skolotājs māca, bet skolēns mācās. Un pilnvērtīgi rezultāti iespējami tikai tad, ja ir nodrošināta abu pušu mērķtiecīga aktivitāte.

Veiktais pētījums ļāva secināt, ka mācīšanās motivācijas veicināšana vijoļspēlē, strādājot ar pirmsskolas vecuma bērniem, no pedagoga pieprasa radošu attieksmi pret darbu, nepārtraukti domājot par to, kā bērns jūtas, uzņemot jauno informāciju – vai tā ir viņam par grūtu vai gluži pretēji. Tika secināts, ka vijoļspēles mācību process ir individuāli ejams attīstības ceļš, jo kas noder vienam, neder otram. Katra pieļautā kļūda no pedagoga puses var būt neatgriezeniska mazā bērna dzīvē, tāpēc ar pārlieku eksperimentēšanu nevajadzētu nodarboties. Stundās izmantojot papildelementus mācīšanās motivācijas veicināšanai darbā ar pirmsskolas vecuma bērniem, lielākai daļai audzēkņu varēja novērot pozitīvus rezultātus.

Summary

Any subject teacher's main task is to promote the child learning motivation. This is mainly because the learning process is a bilaterally active system where the teacher teaches, but the student learns. The full results can only be ensured if there is a purposeful activity of both parties.

A study conducted showed that the promotion of learning motivation in the process of learning violin and working with pre-school children requires from the teacher creative attitude towards work, as well as constant reflection upon child's feelings during the acquisition of new information (whether or not it is too hard). It was concluded that the violin learning process is an individual way, because what is useful for one, does not fit for the other. Each error in the work of educator may be irreversible in a small child's life, therefore it should not be engaged in excessive experimentation. After using additional elements in order to promote learning motivation in working with pre-school children, the majority of students were able to observe positive results.

Children of age 3-5 for acknowledged games as the most interesting actions - it took 1st place in preschoolers' learning motivation contributing factors list; an example of violin

teacher, interviews with teachers and drawing with each other after the performance were in a similar position; besides preschoolers had rated fairly high listening to music and learning new material. However, when the child is growing up, the school is approaching and a range of interests changes, new material learning and homework as a motivation tools are given higher positions.

Literatūra References

- Albrehta, Dz. (2001). *Didaktika*. Rīga: Raka.
- Baltušīte, R. (2006). *Skolotāja loma mācīšanās motivācijā*. Rīga: Raka.
- Bērziņa, D. (2005). Kā mācās pirmsskolnieks. *Psiholoģijas Pasaule*, № 3. Daro Cēsis. Tematiskais pielikums pedagogiem un vecākiem.
- Birzkops, J. (1999). *Muzicēšana kā labāka intelektuālo spēju attīstītāja*. Rīga: Liesma.
- Božoviča, L. (1975). *Personība un tās veidošanās skolas gados*. Rīga: Zvaigzne.
- Brauns, J. (1969). *Vijoļspēles metodika*. Rīga: LV izdevniecība Rīga.
- Elste, E. (2001). *Sākumskolas skolēnu intereses veidošanās par vijoļspēli mācību sākumposmā*. Maģistra darbs. Rīga: LU.
- Geidžs, N.L., Berliners, D.C. (1999). *Pedagoģiskā psiholoģija*. Rīga: Zvaigzne ABC.
- Jancke, L. (2008). Music, memory and emotion. *Journal of Biology*. Vol.7, No.21, Zurich: Institute of Psychology, p. 211-215.
- Jurgena, I. (2010). *Vispārīgā pedagoģija*. Rīga: N.I.M.S.
- Kalniņa, V. (1983). *Par psiholoģijas atziņu pielietojamību mūzikas pedagoģijā*. Rīga: LPSR Kultūras ministrijas Mācību iestāžu metodiskais kabinets.
- Krumhansl, C.L. (2002). Music: A Link Between Cognition and Emotion. *Current directions in psychological science*. Vol.11, No 2, Washington: Blackwell Publishing Inc., p. 45-50.
- Maļicka, J. (2004). *Piederības izjūta un mācību motivācija*. Rīga: Raka.
- Markova, A. (1986). *Mācīšanās motivācijas veidošana skolēniem: Palīglīdzeklis skolotājiem*. Rīga: Zvaigzne ABC.
- Montessori, M. (1912). *The Montessori method*.
- Oņiščuks, V. (1985). *Mācību stunda mūsdienu skolā: Palīglīdzeklis skolotājiem*. Rīga: Zvaigzne ABC.
- Piažē, Ž. (2002). *Bērna intelektuālā attīstība*. Rīga, Pētergailis.
- Suzuki, S. (1978). *Suzuki Violin School*. Volume 1. Miami: Warner Bros. Publications Inc.
- Studente, V., Reiziniece, I., Baumanis, A. (1995). *Cigu, cagu, vijoļīte: latviska vijoles ābecīte*. Rīga: Sprīdītis.
- Zelmenis, V. (1991). *Īss pedagoģijas kurss*. Rīga: Zvaigzne ABC.
- Савченко, Е. (2011). *Кто на скрипочке живет?* Рига: Raka.
- Турчанинова, Г. (2007). *Некоторые вопросы начального обучения скрипача*. Москва: Методический кабинет по учеб. заведениям искусств; ЦМШ.
- Щукина, Г.И. (1976) *Активизация познавательной активности учащихся в учебном процессе*. Москва: Просвещение.